

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

64. An exules, seu banniti confugientes ad Ecclesiam gaudeant eius Immunitate, si non commiserint delicta in iure exceptuata? Et an non solum capi, atque extrahi ab Ecclesia non possit bannitus, sed ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

3. Notandum est tamen hinc obiter: quod debitores fraudulenti ad Ecclesiam cum bonis confugientes non debent ibi multo tempore tolerari, sed ab Ecclesia sunt eiciendi. Ita sacra Congregatio Episcoporum in vna Barenfi die 12. Martij anno 1600. Et eadem sacra Congregatio die 1. Decembris 1617. decreuit, quod Decretores res & bona in creditorum preiudicium ad Ecclesias transportare non debent, sed iudici seculari consignanda sunt vt illas & illa, cui de iure, adiudicet.

RESOL. LXII.

De quibusdam Epistolis Clem. VIII. circa debitores, fugitivos, bannitos, fures, &c. circa Immunitatem Ecclesiarum, & existentes in Monasteriis. Ex part. 3. tract. 1. Ref. 40.

§. 1. **H**As epistolas inuenies apud Farinacium, & Peregrinum *ubi infra*, & circa illarum intelligentiam magna dissensio olim orta fuit inter Regulares cuiusdam Monasterij: dico igitur Marium Italianum *de immunit. Eccl. lib. 1. c. 3. §. 8. num. 1. & seq.* docere Pontificem per dictas epistolas in casibus ibidem numeratis derogare constitutioni Gregorij XIV.

2. Sed hanc opinio est falsa, & illam refellunt Farinacius *de immunit. c. 2. n. 2. 50.* & Peregrinus *etiam de immunit. n. 14.* nam Summus Pontifex in dictis epistolis prohibuit tantum Praelatis, ne illas personas facinorosas dia in eorum Ecclesiis, & Monasteriis detinerent, non autem quod non gauderent immunitate: & ideo licet supradictis reis receptaculum prohibeatur, non tamen priuantur ecclesiastica immunitate, si de facto receptentur; nam, vt dictum est, Clem. VIII. in dictis epistolis non excepit alios casus, vltra exceptuatos per Gregor. XIV.

3. Adde; & est valde notandum, quod dictae epistolae missae fuerunt ad Archiepiscopum Bononiensem, & Archiepisc. Neapolitanum; ergo solum ibi obligant; vnde etiam si publicatae sint in aliis locis, & Prouincijs, minime obligabunt, quia non obligant vltra intentionem legislatoris; si enim Summus Pontifex habuisset intentionem per illas, omnes obligare, Romae publicare fecisset. Vnde Praelati Ecclesiarum, qui data opera in suis Monasteriis detinent personas facinorosas, numeratas in dictis epistolis puniri possunt tantum Bononiae, & Neapoli, secus autem in Sicilia, vel in alijs locis; & sic olim ego interrogatus respondi cum Peregrino *ubi supra n. 12. & 20.* & alijs.

RESOL. LXIII.

An bannitus, si steterit in Ecclesia sua patria, intelligatur exilium fregisse? Ex quo deducitur, an Episcopi habeant territorium? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 92.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Io. Capiblanco *de officio Baronum tom. 2. pragm. 8. cap. 34. num. 4.* quia licet Ecclesiae sint exemptae a iurisdictione temporali, & subiaceant Ecclesiasticis, tamen stant in territorio Principis secularis in quo fundatae sunt, & inde est quod Doctores asserunt, Episcopum non habere territorium; cum ergo locus stat in territorio, vbi exiliatus commorari non debet, ideo videtur, inquiri, & puniri posse de sententiae inobseruantia.

Tom. IX.

2. Sed ego negatiuam sententiam tenendam esse puto, quam nouissime tuetur Anton. de Marinis *quod res. resol. cap. 1. §. 6. per totum*, lege illud, & non pigebit. Vnde ad rationes Capiblanco dico, Ecclesiam ratione situs verè dici in territorio ciuitatis vbi sita est, atamen quoad iuris effectus, & praecipue ad ligandum ordine, aut statuto Principis territorij, id quod fit intus Ecclesiam, vel in loco exempto, verè non dicitur de territorio; imò duo haec comparati, esse in loco exempto, vel esse extra territorium, docent Legistae in l. *fin. ff. de iurisdict. omnium iudicam.* Paulus de Castro *consil. 187.* Alexander *consil. 151. vol. 2.* Natta *consil. 643. per totum*, Rolandus *consil. 33. volum. 3.* & alij. Id verò quod asserit Capiblanco, Episcopum non habere territorium, negatur, quod supra in hoc tractatu satis probatum est, & probat Barbosa *de officio & potestate Episcopi, part. 3. allegat. 107. num. 1.*

Sup. hoc in Ref. §. 2. in fine, & §. Ad doctrinam & infra in Ref. 115. §. Probatur. & in alijs eius not.

Sup. in Ref. quae hic est infra in tr. 2. Ref. 302. & in §. VI. not. praeteritae & in alijs eius not.

RESOL. LXIV.

An exules, seu banniti confugientes ad Ecclesiam, gaudeant eius Immunitate, si non commiserint delicta in iure exceptuata?

Et an non solum capi, atque extrahi ab Ecclesia non possit bannitus, sed nec etiam possit occidi, non obstante quod ex forma statuti, aut ex alio capite possit impune occidi?

Et an in tali casu occidens bannitum in Ecclesia incurrat in excommunicationem Greg. XIV. contra extrahentes ab Ecclesia?

Et cursum explanatur exulem nec humari quidem posse in Ecclesijs, à quibus arceatur exilij sententia.

Et discutitur, quod licet Ecclesia dicatur esse in territorio Principis secularis, non tamen proprie dicitur esse de eius territorio? Ex part. 6. tract. 1. Resol. 21.

§. 1. **N**egatiuè respondet Sarpus *cap. 5. fol. 53.* sic asserens. Etiam si exilij poena ob leue delictum iniuncta esset, æquum videri non potest, vt Ecclesia eos tueatur, qui iam exules sunt, & hostes Reipublicae: cum nulla omnino lex Civilis, nulla Canonica sacrorum locorum immunitate defendat quos iudicum sententia damnauit; sed eos tantummodo, quos iustitia insequitur, antequam sententiam ferat. Exul verò iam damnatus est, & dedita opera & malitiosè sibi vetitos fines ingreditur. Immo praeter id, cuius causa exilio multatus est, grauius etiam delictum consultò, cogitatò, malitiosaque temeritate committit; contumaciae scilicet, atque voluntariae, studiosaque perduellionis, quod omnium grauissimum atque atrocissimum facinus est. Huc etiam accedit, quod in Ecclesia permanens in eadem peccatum committit, dum in sacro loco interdicto sibi stare confidenter audet. Ita ille, qui etiam ex Bartolo postea sentit exulem ne humari quidem posse in Ecclesijs locisve sacris à quibus arceatur exilij sententia; vnde si sepultus fuerit extrahendum etiam censet.

Sup. hoc in Ref. praeterita.

2. Verum affirmatiua sententia est tenenda. Dico igitur etiam capitaliter bannitos gaudere Ecclesiarum immunitate; dummodo delictum, quo sunt banniti, non sit de exceptuatis. Ita docet Sanchez *in opuscul. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 8. num. 24.* Barbosa *de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 130.* Ludouicus Corre. *in relect. de immunit. part. 3. num. 40.* Cocher *de iur. part. 4. quest. 65. num. 2.* Peregrinus *de immunit. cap. 5. num. 11.* Iulius Clarus *in pract. §. fin. quest. 30. n. 21.* Farinacius *quest. 28. num. 47.* Caltrus Palaus *tom. 2. tract. 11.*

D 3 disp.

diff. unic. punct. 7. n. 9. Marius Antonius Maceraten sis *var. resol. lib. 3. resol. 9. n. 9.* Baiardus *ad Iulium Clarum, quest. 30. num. 28.* Guallinus *tom. 1. defens. 1. cap. 38. n. 55.* Bonacina *tom. 2. diff. 3. q. 7. punct. 5. num. 15.* Et ratio est, quia eo quod delictum Bannitorum non sit de exceptuatis, non apparet ratio, cur sint excludendi ab immunitate; eum ster. regula generalis pro eis, nempe omnes delinquentes confugiens ad Ecclesiam non esse ab Altari auellendos, ex *cap. 2. de immunit. Ergo, &c.* Adde quod Bannitus in alieno Territorio extrahi non potest, vt inter alios notat Azueus *lib. 1. tit. 2. cap. 3. num. 7.* Sed Ecclesia est de territorio Episcopi, ergo, &c. Et ideo ego docui in *part. 4. tract. 1. resol. 92.* Bannitum, si steterit in Ecclesia sua patriae, non fregisse exilium.

* Quae hic est Resol. cedens, & in alto §. eius secunda an- not.

3. Recitat modo respondere ad argumenta, quae Sarpi adducit pro sua confirmanda sententia. Et quoad primum: nempe Ecclesiam eos defendere, antequam perueniant in manus iudicis, non autem post latam contra eos ab ipso sententiam. Respondeo hoc esse gratis dictum, nam iura non faciunt hanc nouam, & chimericam Sarpi distinctionem; & lex vbi non distinguit, nec nos distinguere debemus, ex *l. Praeses, ff. de offic. Praesid.* & notat *Surdus consil. 51. num. 7.* & lex generaliter loquens generaliter est intelligenda, ex *cap. in fraudem §. vlt. de testam. militar.* & docet idem *Surdus consil. 27. n. 28. & alij.*

4. Deinde contra Sarpium assero, quod quando Bannitus non vult obsequere sententiam, & poenam contra illum latam a iudice, efficitur eo ipso delinquens, & reus; ergo erit ab Ecclesia defendendus. Adde quod sententia iudicis, & poena in Bannitos lata non efficit, vt ipsi amplius non sint rei, & quod possint ab Ecclesia defendi: & vt gratis hoc dicit Sarpius, ita gratis est ei negandum.

5. Ad secundum argumentum, quod talis Bannitus meditatio committit crimen peruersionis, hoc gratis concedendo, Respondeo iam satis probatum esse tale crimen non esse inter exceptuata a iure: & illud ideo committentes non amittere privilegium immunitatis.

6. Ad tertium argumentum. Quod Bannitus in Ecclesia permanens, in eadem committit peccatum. Respondeo solum committentes in Ecclesia homicidium & mutilationem membrorum non gaudere eius immunitate: secus autem committentes in ea alia etiam grauius delicta.

7. Ad doctrinam vero Bartoli a Sarpo adductam, quam etiam refert Lauorius in *var. elucubr. tit. 2. c. 12. n. 74.* Bannitum non esse sepeliendum in Ecclesiis locorum, de quibus arceatur. Respondeo, quod non recte argumentatur de priuatione sepulturae ad privilegium immunitatis: nam excommunicatus non potest in Ecclesia sepeliri, & tamen gaudet immunitate, vt infra probabitur. Item Iudaei & alij infideles non possunt in Ecclesia sepeliri; & tamen est supra 45. vt infra videbimus, plures Classici Doctores tenent gaudere eius immunitate. Adde quod illa sententia Bartoli est omnino neganda, & ideo a nullo Casuista, vel Theologo video illam approbatam, & ego prorsus falsam esse puto; quia vt obseruat Castrus Palaeus *tom. 2. tract. 1. v. diff. unic. punct. 11. n. 6.* & alij,

* Infra in Ref. quae hic est supra 45. & in aliis eius prima not.

* Sup. hoc in Ref. not. 1. huius Ref. & infra in Ref. 115 §. Probat. Aymon *consil. 908. n. 6. lib. 5.* Chassan. *in consuetud. Burgund. rub. 1. §. 5. n. 127.* Tufchus *verb. Ecclesia, concl. 5. n. 10.* Farinacius *de immunit. c. 22. n. 396.* Sperellus *de cif. 3. n. 11. §. 16.* Ant. de Marinis *quorid. resol. c. 116. per totum.* Et alij. Ergo, &c.

8. Notandum est, etiam hic, vt non solum non possit capri, atque extrahi ab Ecclesia Bannitus; sed nec etiam posse in ea occidi: non obstante quod ex forma statuti, aut ex alio capite posset impune occidi; nam taliter occidentes, licet puniti non possint tanquam homicidae, debent tamen seuerè puniri, vt violatores Ecclesiae, & Ecclesiasticae immunitatis. Ita ex Remigio de Gohis, Alexander Peregrinus *de immunit. c. 5. n. 11.* Vide etiam Farinacium *quest. 103. num. 323. de immunit. cap. 2. num. 39.* Sed an in tali casu occidens Bannitum in Ecclesia incurat in excommunicationem Gregorij XIV. contra extrahentes ab Ecclesia, vide Doctores affirmatiuam sententiam tenentes *vbi infra*, * in *resol. pen.*

* Quae hic est infra Ref. 128.

RESOL. LXV.

An frangentes carceres, & inde ad Ecclesias confugiens, gaudeant Immunitate. Et an carceratus a custode relaxatus sub fide, seu iuramento de redeundo, si non rediens ad Ecclesiam confugerit, gaudeat Immunitate, etiam si carceratio sit iniusta? Idem dicendum est de damnato ad triemes, & inde ad Ecclesiam confugiente. Ex part. 3. tractat. 1. Resol. 37.

§. 1. Negatiue respondet Petrus de Gregorio in *Synagoga lib. 3. c. 22. n. 12. & alij.* Sed quia hoc delictum non est in Bulla exceptuatum, affirmatiuam sententiam tenendam esse existimo; quam tument Doctores, quos citat, & sequitur Barbosa *collect. tom. 1. lib. 3. tit. 49. cap. 6. num. 11.* & ita dicendum esse puto contra Megalam in *2. p. lib. 4. c. 2. q. 1. n. 33.* de condemnato ad triemes, & inde ad Ecclesiam confugiente; nam, vt dixi in *tract. 1. de immunit. p. 1. resol. 40.* supradictus reus gaudebit immunitate.

Sup. hoc supra in Ref. 27 §. Quae quinto & in aliis eius not.

2. Notandum est etiam hic obiter, carceratum a custode relaxatum sub fide, seu iuramento de redeundo, si non rediens ad Ecclesiam confugerit, gaudere eius immunitate, etiam si carceratio sit iniusta; ita Farinacius *de immunit. c. 14. n. 200.* contra aliquos sentientes gaudere, quando carceratio esset iniusta; secus autem si iusta; & non adfesserit mortis periculum; sed tu absolute tene affirmatiuam sententiam; quidquid in contrarium asserat Peregrinus *tride immunit. cap. 3. n. 10.* & alij penes ipsum.

* Quae nunc hanc sequetur, & c. Et pro contento in hoc §. Vlt. in Ref. praeterite not. & in c. de m §.

RESOL. LXVI.

An damnatus ad triemes in vita, vel ad tempus, si confugiat ad Ecclesiam, gaudeat eius Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 40.

§. 1. Non gaudere docet Villadieg. in *Polit. cap. 3. n. 215.* vbi asserit: [No vale la yglesia al galote, que esta condenado a seruido de galeras.] Idem etiam docet Martha *de im. p. 2. c. 5. n. 17.* & alij.

2. Sed merito contrariam sententiam docet ex nostris Regnicolis vir doctus Giurb. in *constitut. criminalib. consil. 30. num. 21.* nam Ecclesia non tantum a poena infligenda reddit delinquentem, ad tam confugientem; securum, sed etiam a poena imposta; & sic damnatum ad Castrum Milatij per septimum ad Ecclesiam confugientem, gaudere eius immunitate, declarauit Curia Atchepif. Messanenfis ann. 1649. in causa cuiusdam de Barresio. Et anno 1618. in causa cuiusdam

Sup. hoc supra in Ref. praeterite causam in fine §. 1. & infra in duabus Ref. seqq.